

Kort om miljöbalken

Historik

Vår miljölagstiftning bottnar i behovet av att komma till rätta med sanitära olägenheter i städerna, att säkerställa tillgången till vatten som kraftkälla och råvara, men också i det ökande intresset för naturen.

Ett stort problem med miljölagstiftningen i Sverige har varit det stora antalet lagar som berör miljöfrågor och den stora skillnaden mellan dessa lagar. Ett första steg för att samordna miljölagstiftningen togs när Miljöskyddskommittén bildades 1989, med uppdraget att se över miljöskyddslagstiftningen. Miljöbalken samlar alla lagar som i första hand bevarar skyddar och förbättrar tillståndet i miljön, garanterar medborgarna rätten till en ren och hälsosam miljö och säkerställer en långsiktigt god hushållning med naturresurserna.

Miljöbalken

Den 1 januari 1999 trädde miljöbalken i kraft. Det är Sveriges nya miljölagstiftning och den berör oss alla. Genom miljöbalken upphävs med vissa begränsningar ett antal lagar, däribland hälsoskyddslagen, miljöskyddslagen, lagen om kemiska produkter och renhållningslagen.

Miljöbalken – hur påverkar den dig?

Den nya lagstiftningen samlar ett antal miljö- och hälsoskyddslag till en gemensam miljöbalk. Miljöbalken ska bland annat tillämpas så att människors hälsa och miljön skyddas mot skador och olägenheter oavsett om de har orsakats av föroreningar eller något annat.

Bestämmelserna i miljöbalken ska vara ett av flera hjälpmedel för att styra utvecklingen i samhället mot varaktigt hållbara lösningar. Vad som anses som en hållbar utveckling ska riksdagen fastställa i särskilda miljömål. Vid tillsyn och prövning enligt miljöbalken, precis som när det gäller verksamheter eller åtgärder som påverkar miljön, människors hälsa eller resurshushållning, ska miljöbalkens regler tillämpas på det sätt som bäst främjar människors hälsa. Därför berör miljöbalken oss alla. Som privatperson kan man t ex påverka positivt genom att välja miljömärkta produkter och att källsortera.

Miljöbalkens mål

Miljöbalkens mål är att främja en hållbar utveckling och på så sätt säkerställa levande och kommande generationer en hälsosam och god livsmiljö.

Miljöbalkens fem grundstenar är:

1. hälsa och miljö ska skyddas
2. natur- och kulturområden ska skyddas och vårdas
3. den biologiska mångfalden ska bevaras
4. en god hushållning av mark och vatten ska tryggas
5. återanvändning och återvinning ska främjas

För vem gäller miljöbalken?

Miljöbalken riktar sig till alla och förutsätter att varje enskild individ tar sin del av ansvaret för påverkan av miljön och människors hälsa. Det kan gälla allt från industriutsläpp till privatpersoners hushållning med energi och vatten. Det spelar alltså ingen roll om du är näringsidkare eller privatperson.

Allmänna hänsynsregler

I miljöbalken finns ett antal allmänna hänsynsregler. Dessa regler gäller för alla som vill eller tänker göra något som kan få inverkan på miljön eller på människors hälsa. De allmänna hänsynsreglerna gäller alltså även i samband med hälsoskyddsfrågor, exempelvis vid buller eller fukt som påverkar boendemiljön negativt. I hänsynsreglerna finns bland annat **försiktighetsprincipen** och

produktvalsprincipen. Försiktighetsprincipen innebär att redan risken för olägenhet medför en skyldighet att vidta sådana åtgärder som behövs för att negativa effekter på hälsa och miljö ska förebyggas, hindras eller motverkas. Enligt produktvalsprincipen ska alla undvika att använda eller sälja kemiska produkter som kan innebära risk för människors hälsa eller miljön om produkterna kan ersättas med sådana som kan antas vara mindre farliga. Som privatperson kan det bli en inköp av ett miljömärkt tvättmedel eller ekologiskt odlade morötter.